Vraag nr. 203
van 19 mei 1998
van mevrouw LYDIA MAXIMUS

Roken en schoolmoeheid – Campagnes en maatregelen

In het federaal parlement werden onlangs initiatieven genomen om publiciteit voor tabak te verbieden. Deze wetsvoorstellen beoogden een daling van het verbruik van tabaksproducten, vooral bij jongeren. Verschillende onderzoeken hebben immers aangetoond dat tabaksreclame het verbruik ervan doen toenemen bij jongeren.

In enkele recente krantenartikels wordt dit gegeven bevestigd. Sinds 1990 stijgt het aantal jongeren dat rookt. Aanvankelijk rookten hoofdzakelijk jongens, thans 33 % van de 15- tot 18-jarigen. Bij de meisjes van dezelfde generatie bedraagt dit percentage vandaag 23 %. Dit ligt aanzienlijk hoger dan enkele jaren geleden. Deze stijging wordt vooral waargenomen in het beroepsonderwijs.

Het alcoholverbruik van de schoolgaande jeugd geeft niet veel meer hoop : op dit ogenblik zou 58 % van de jongens tussen 15 en 18 jaar wekelijks alcohol drinken. Ook hier laten de meisjes zich niet onbetuigd : 33 % zou wekelijks alcoholische dranken verbruiken.

Deze situatie doet zich ook voor in de meeste landen die deel uitmaken van de Raad van Europa. Als mogelijke oorzaken worden enerzijds de steeds meer op jongeren gerichte reclamecampagnes van de tabaksindustrie genoemd, maar anderzijds zou ook "schoolmoeheid" aan de basis liggen van deze ongezonde leefgewoontes.

1. Welke sensibiliseringscampagnes tegen het roken worden vandaag georganiseerd in het secundair onderwijs, vooral in het beroepsonderwijs ?

   Worden deze campagnes op hun efficiëntie geëvalueerd ?

2. Werd reeds een onderzoek ingesteld naar de redenen van de "schoolmoeheid" en de gevolgen ervan ?

   Welke maatregelen werden genomen om dit te verhelpen ?

Antwoord

1. De Vlaamse onderwijsoverheid heeft naar de scholen toe geen sensibiliseringscampagnes opgezet tegen het roken. Initiatieven dienaangaande kunnen, al dan niet lokaal, wel genomen zijn door de onderwijsverstrekkers (inrichtende machten of koepels ervan, respectievelijk schooldirecties) en/of door verenigingen uit de non-profitsector die actief zijn op het vlak van gezondheid en milieu.

   Wat de leerprogramma's in het secundair onderwijs betreft, vestig ik niettemin de aandacht op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen die progressief, leerjaar na leerjaar, worden ingevoerd. Naast vakgebonden zijn er ook vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, waaronder gezondheidseducatie.

   Het is evident dat binnen deze context ten aanzien van jongeren en adolescenten het fenomeen van de lichamelijke en psychische verslaving wordt belicht.

   Ten slotte refereer ik aan de federale reglementering vervat in het koninklijk besluit van 15 mei 1990 tot het verbieden van het roken in bepaalde openbare plaatsen, dat zich qua toepassingsveld ook naar onderwijsinstellingen uitstrekt.

2. De onderwijstijdschriften "Klasse voor Leerkrachten", "Klasse voor Ouders" en "Klasse voor Jongeren" besteden geregeld aandacht aan schoolmoeheid, recentelijk nog in de nummers van maart van dit jaar. Een uitgebreide literatuurlijst met publicaties over deze problematiek vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger als **bijlage**.

   Schoolmoeheid als groeiend maatschappelijk probleem hangt samen met tal van factoren die niet exclusief hun oorsprong vinden in het onderwijs zelf (gezins- en sociale relaties, materialisering van de leefwereld ...). Niettemin worden door de onderwijsverantwoordelijken beleidsmaatregelen genomen om schoolmoeheid te bestrijden.

   Ik illustreer dit door zeer actueel de aandacht te vestigen op het ontwerp van decreet rond het secundair onderwijs dat thans in behandeling is in het Vlaams Parlement.

Eén van de doelstellingen van de hervorming van het secundair onderwijs is het optimaliseren van de studiekeuze en leerlingenoriëntering. Door het huidig versnipperd en ondoorzichtig onderwijsaanbod komen leerlingen vaak niet in die opleiding terecht welke past bij hun aanleg en interesse ; ook het traditioneel leerjaargebonden onderwijssysteem kan voor bepaalde leerlingen funest werken.

Overzitten, veelvuldige schoolverandering, apathie en (vroegtijdig) afhaken zonder enige kwalificatie zijn daarvan het gevolg.

Daarom stelt het ontwerpdecreet diverse maatregelen voorop die de transparantie van het studieaanbod moeten verhogen, zoals samenwerking van scholen plus één PMS-centrum in een scholengemeenschap "nieuwe stijl", reductie van de waaier van studierichtingen, meer duidelijke profilering van onderwijsvormen ...

Verder wordt de basis gelegd voor de modularisering van het beroepsonderwijs, wat er op termijn moet toe leiden dat leerlingen flexibel kunnen opteren voor het volgen naar eigen tempo en belangstelling van cumuleerbare modules van globale opleidingen ; bij intrede in het beroepsleven kan daardoor een minimale startkwalificatie worden gegarandeerd.

(Bovenvermelde bijlage ligt ter inzage bij het secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)